

GAZETA ŁÓDZKA

Wtorek, 11 Września 1917 r.

ORGAN NARODOWY.

Założyciel i wydawca Jan Grodek.

Rok VI.

№ 259.

Nowe prądy w rewolucji rosyjskiej.

Zmienny charakter rewolucji rosyjskiej wprowadził ją dziś w nowy okres rozwoju. Podobnie jak pierwotnie skłaniała się ona coraz wyraźniej w stronę skrajnego radykalizmu, obecnie powraca do umiarkowanych haseł demokratyzmu.

Państwo nie może egzystować ideami i entuzjazmem, lecz musi mieć byt realny; nie może być rządzone przez zapaleńców, choćby i najlepszymi chęćmi ożywionych, bo u steru stać muszą politycy, liczący się z faktami i ze skutkami swej działalności.

Pierwszy rewolucyjny rząd rosyjski byłby chętnie złożył władzę, jak to zresztą pierwotnie było w planie, w ręce monarchy, któryby przedstawiał jakiekolwiekby gwarancje, iż liczyć się będzie z wolą i głosem narodu; zaniechano później zupełnie tej myśli i na plan pierwszy wysunęła się republika, idea której oddawna zresztą krzewioną była przez liberałów. Od maja już r. b. decydujące wpływy ujęli w swe ręce skrajni socjaliści, coraz głośniejsze mówią o podziale ziemi, o konfiskacie wielkiej własności prywatnej, jednym słowem, popularną stała się idea państwa, które w życie pragnęło wprowadzić ustrój socjalistyczny; jeszcze moment a Rosja staczać się pocnie w przeobrażenie anarchii...

Aż tu zupełnie niespodziewanie nastąpiła przemiana. Czy przypisać ją należy naciskowi zewnętrznemu ze strony nieprzyjaciół, którzy w krótkim czasie zadali Rosji tyle klęsk, czy też naciskowi aliantów, czy może samorodnej jakiejś przemianie psychologii narodu — to pytanie otwarte, które rozwiąże dopiero historia w przyszłości...

Dzisiaj wystarcza skonstatowanie faktu, pogłębienie go w różnych dziedzinach życia społecznego i politycznego Rosji.

Niektórzy nazywają Kierenskijską dobrą duchem rewolucji, który stałe utrzymywał ją w korbach, miał na względzie nie jej dobro, lecz dobro swej ojczyzny. To też nazwisko jego bezpośrednio wiąże się z wszystkimi wypadkami w Rosji, nie można jednak identyfikować jego osoby ni przekonań z wydarzeniami, bowiem mają one swój odrębny bieg, swe odrębne życie.

W życiu państwowym, w polityce rolę grają i osoby i wypadki. Postaramy się przedstawić je w związku z sobą, a nie mówić o rewolucji, jako o walce Lenina z Kierenskim i Kornilowem...

Polityka zagraniczna Rosji uległa mniejszym zmianom, niż się nawet pesymiści byli spodziewali; ze strony nowego rządu nastąpiły jawnie lub milcząco rezygnacje dawnych umów; intencje pokojowe przejawiały się tylko w teorii, głównie w formie ustalenia formuły, samej przez się niewiele mówiącej: „bez aneksji i odszkodowań“, oraz w gotowości przyjęcia udziału w konferencji stocholmskiej.

Akcja wojenna nie doznała również planowego osłabienia. Nieudana ofensywa Kierenskijska na Lwów, która skończyła się tak sromotną porażką wojsk rewolucyjnych, nie wpłynęła jednak otręziająco na kierownictwo wojskowe. Generał Kornilow na konferencji moskiewskiej jasno i wyraźnie zaznaczył konieczność wewnętrznej reformy armii, celem nowego jej bojowego przygotowania. Dezorganizacja w jej szeregach nie da się jednak łatwo naprawić. Znane

są przez komunikaty rosyjskie przytaczane wypadki opuszczania pozycji przez wojska, odmowy pójścia w ogień bitewny przed odwołaniem narady i t. d. Prowadzenie wojny w podobnych warunkach staje się nonsensem...

Nikt już dziś nie uwierzy, iż rozwiązanie pułkowych rad żołnierskich, zniesienie obieralności oficerów, wprowadzenie kary śmierci na froncie przyczyni się do zupełnej sanacji wewnętrznych stosunków armii. Targając z rozmaite sprzeczne z sobą prądy polityczne i społeczne; kłócąc się z sobą separatystyczne dążenia nacjonalistyczne w jej łonie, wszelkiego rodzaju idee, począwszy od carystwu, który jeszcze wielu jawnych posiada zwolenników, a stokrój więcej ukrytych, kończąc na anarchizmie i skrajnym bolszewickim socjalizmie. Dodajmy do tego jeszcze pragnienie pokoju, poczucie braku władzy i karności, a otrzymamy smutny obraz rewolucyjnej Rosji.

Wartość bojową armii zmniejszając znakomicie nieporządkami wewnątrz kraju. Apropozycja wojsk szczególnie na froncie rumuńskim szwankuje, a dostawa materiałów wybuchowych odbywa się coraz gorzej. W zagadkowy sposób następują po sobie wybuchy w wytwornicach i składach amunicji, w Petersburgu płoną nieustannie przemysłowe zakłady wojenne...

Luki w prawidłowej komunikacji stoją tu również na przeszkodzie, a na przyszłość grozi widmo strejku powszechnego kolejarzy, i tory, wyszukując sytuację, pragną wywalczyć dla siebie lepsze warunki pracy.

Rosja wojenna chyli się więc coraz widoczniej do upadku. Prądy pokojowe w narodzie biorą górę, a choć rząd, nagłony przez wierzyteli-sprzymierzeńców, stara się ducha wojennego podtrzymać, usiłowania jego coraz bardziej okazują się płonnymi.

Bez względu na stronnikiem wojny aż do skutku jest dziś jeszcze głównie Kornilow. On też reprezentuje w oczach narodu, armii i rządu myśl dalszego jej prowadzenia. Ślepy na okropne wprost dla Rosji wydarzenia ostatnich tygodni, w szczególności ostatnich dni, ufny w siłę swego narodu i armii, pragnie on utrzymać w korbach karności armię, i taką do zwycięstwa prowadzić...

Uchwały reorganizacji konferencji moskiewskiej pod jego przeszły wpływem. Nie dziwi... Kornilow jest z zawodu i urodzenia żołnierzem, karmionym wojskową tradycją, dla którego gloria armii jest glorią Rosji; zbyt wiele ufa on pozorom karności, dobrego wyekwirowania armii, zbyt małą uwagę zwraca na wielką rewolucję pojęć i dążeń, jaka się w umyśle przeciętnego żołnierza dokonała...

Nie ulega kwestji, iż Rosja z upadku militarnego już się nie wydzwignie, raczej coraz bardziej w nim będzie grzęznąć!

Zupełnie inaczej przedstawia się kwestja, o ile chodzi o konsolidację samego państwa w jego nowej szacie.

Były już chwile w okresie rewolucji, kiedy zdawało się, iż olbrzym rosyjski pokruszy się i zniknie z powierzchni ziemi, iż na wielkich jego ziemiach wyrósłoby nowe państwo o efemerycznych podstawach życia, że na czas pewien zapanuje anarchja, bezład.

Dzisiaj sytuacja przedstawia się już odmiennie, bowiem przynajmniej, iż rząd w porę zmienił kierunek i załagodził groźne konflikty, które mogły doprowadzić do katastrofy.

Agitacja bolszewicka nie występuje już z poprzednią gwałtownością; rząd w machiavelistyczny sposób umiał ją w

oczach narodu napiętnować nazwą rozboju, bowiem, rzeczywiście, niekiedy podczas demonstracji i nieporządków ulicznych zdarzały się grabieże i łupienia majątku prywatnego, jak to właśnie miało miejsce ostatnio w Moskwie.

Bolszewicy dziś największe wpływy jeszcze mają w Petersburgu i w łonie armii, częściowo w Odessie, pozostała natomiast Rosja nie darzy ich poparciem.

Upadło również znaczenie Rady robotników i żołnierzy, która jeszcze przed miesiącem była ciałem, kontrolującym Rząd Tymczasowy, dziś jest zwykłym stowarzyszeniem, któremu nie przysługują żadne szczególne względy. Jak wiadomo, członkom jej nie przysługują już prawo nietykalności osobistej; uchwały jej, które dawniej decydowały o polityce Rosji, dziś nie odbijają się nawet głośniejszym w niej echem, czego przykładem może być żądanie odwołania gen. Kornilowa z głównego dowództwa, Rząd nie zwrócił nawet na żądanie to uwagi.

Jako zjawisko odwrotne, zupełnie o innych mówiące prądach, można przytoczyć fakt konsolidowania się sfer umiarkowanych. Z różnych stron mówią już o powrocie Miljukowa do rządów, którego program ani na krok nie wychodzi poza republikę o silnym rządzie, a któryby w ostateczności przystał i na parlamentarną monarchję.

Większość członków konferencji moskiewskiej zorganizowała nową partję — centrum republikańskie.

Coraz bardziej staje się widocznym, iż Rosja celem dokonania przemian wewnętrznych, pożąda pokoju, bowiem bez niego stają się one niemożliwe. Czy pokój ten nastąpi wraz ze zwycięstwem idei pokoju w całym świecie, czy też go wyprzedzi — to chyba już niedaleka przyszłość pokaże! M. N.

Kronika polityczna.

Proklamacja Kierenskijska do narodu. Dymisja generała Kornilowa. Kłembowskijski generalissimusem.

Peł. Ag. Tel. donosi: Prezes ministrów, Kierenskijski, wydał proklamację treści następującej:

Dnia 8 września przybył do Petersburga członek Dumy państwowej Lwów i wezwał mnie w imieniu generała Kornilowa do przekazania całej władzy cywilnej i wojskowej w ręce generalissimusa, który według swojej myśli utworzy nowy rząd.

Prawdziwość tego wezwania Lwowa potwierdzona została następnie przez samego generała Kornilowa w depeszy bezpośredniej do Petersburga ze sztabu generalnego.

Ponieważ na wezwanie to, skierowane do rządu tymczasowego na moje ręce, zapatruję się jako na usiłowanie pewnych warstw ludności, zmierzające do wyzyskania trudnego położenia kraju i sprowadzenia w nim takiego stanu rzeczy, któryby się sprzeciwiał zdobyciom rewolucji, przeto rząd tymczasowy uważa za konieczne — dla szczęścia ojczyzny i wolności republikańskiego systemu rządów — powierzyć mi podjęcie energicznych kroków w celu podjęcia z korzeniem wszelkich zamachów przeciwko władzy najwyższej i prawom obywatelskim, wywalczonym przez rewolucję. Dlatego podejmę — dla zachowania wolności i publicznego porządku w kraju — wszelkie kroki, które we wła-

ściwym czasie będą ogłoszone ludności. Jednocześnie nakazuję:

1. Generał Kornilow ma oddać swą władzę w ręce generała Kłembowskijskiego, dowódcy wojsk północnych, broniących dostępu do Petersburga, generał Kłembowskijski ma tymczasowo pełnić funkcje generalissimusa; pozostając zarazem w Pskowie.

2. W Petersburgu i okręgu petersburskim ogłaszam stan wojenny. Wzywam wszystkich obywateli, do współdziałania w dziele utrzymania niezbędnego dla zbawienia ojczyzny porządku, a armię i flotę wzywam do spokojnego i wiernego spełniania swych obowiązków, w celu obrony ojczyzny od zewnętrznego wroga.

Wrzenie w Rosji wskutek klęski militarnej.

„Temps“ donosi z Petersburga: Klęska militarna powoduje w stolicy coraz głębiej nurtujące niezadowolenie, które starają się wyzyskać różne elementy.

W Moskwie stronnictwo kadetów i socjaliści rewolucjoniści zwołują zebrania, na których domagają się energicznych zarządzeń przeciwko kampanji stronnictw krańcowych.

W Petersburgu agitatorzy zdołali chwilowo wywołać pogromy żydów. Sklepy żydowskie zrabowano.

Kronsztadt w rękach „bolszewików“.

Biuro prasowe ukraińskie donosi z Petersburga do Zurychu:

Bolszewicy są znów panami Kronsztadtu.

„Daily Chronicle“ zaś pisze: Żołęgi fortów Kronsztadtu „Krasnaja“ i „Georgij“ zbuntowały się. Żądają one przywrócenia komitetów marynarzy w Kronsztadzie.

Fort „Ina“ zachowuje się biernie.

Rada wojenna rosyjska.

Paryski „Petit Journal“ donosi, że kierownictwo armii rosyjskiej ma być oddane w ręce rady wojennej, złożonej z Ruzskiego, Aleksiejewa, Brusilowa i Dmitriewa.

Robotnicy rosyjscy za pokojem.

Organ Rad robotniczo-żołnierskich „Izwiestja“ donosi:

Z rozmaitych stron Rosji nadchodzą wiadomości o licznych manifestacjach na rzecz pokoju i konferencji stocholmskiej.

Wszecchrosyjski komitet centralny, stojący na czele 1,400,000 zorganizowanych robotników, zwrócił się z odezwą do proletariatu całego świata, w której powiedziano między innymi: „Wyciągamy do was, towarzysze wszystkich bez wyjątku krajów, dłoń bratnią i wzywamy do pracy nad najspieszniejszym zakończeniem wojny i przywróceniem międzynarodowej solidarności proletariatu“.

Nastroj w Petersburgu.

Paryski „Matin“ dowiaduje się z Petersburga:

Rezultat wyborów komunalnych wywołał przerażenie w kołach politycznych. Socjaliści-rewolucjoniści otrzymali 120,000 głosów, lewiniści — 88,000, a kadeci — tylko 52,000. Porażka kadetów tem większe wzbudza zdziwienie, że przypuszczano, iż oni właśnie zwyciężą.

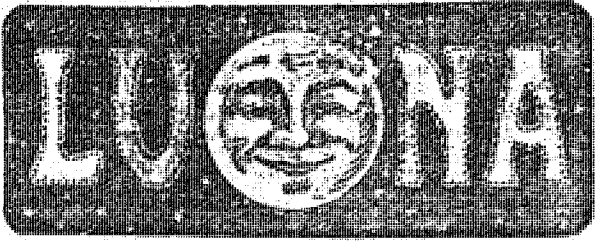
Pogłoski o grożącej Francji rewolucji.

Wzięty do niewoli pewien jeniec francuski oświadczył, iż ze względu na panujący obecnie w Paryżu nastrój wierzony on więcej w wybuch rewolucji, aniżeli w kampanję zimową. Rząd zdaje się,

Wielka sensacja!

Wielka sensacja!

HOTEL PARADYŻ

Arcydzieło sztuki kinematograficznej, dramat w 6 częściach 2500 metrów ze złotej serii „NORDISK“ w Kopenhadze.

Główną rolę odtwarza znakomita artystka:

EBBA THOMSEN

➔ Kasa zamawiań otwarta od godziny 3 po południu. ➔

GRAND KINO

Piotrkowska 72.

Po raz pierwszy w Łodzi!

Po raz pierwszy w Łodzi!

Dzisiaj otwarcie pod dyrekcją Warszawskiej Agencji Kinematograficznej „CORSO“

„HONOR“

Nastrojowy dramat w 5 cz. w wykonaniu najwybitniejszych artystów w głównej roli ulubienica publiczności **MIA-MAY**.

4-kl. Zakład Naukowy

H. CHOLEWICKIEJ,

Piotrkowska № 120

otwiera kl. 4-tą. Staranna nauka, troskliwa opieka. Konwersacja francuska i niemiecka. Po ukończeniu kl. 4-jej patenty. Zapisy międzyg. 1-sza a 3-a. Lekcje 4 września.

Najszcześniejszy kolektor!

Kto chce wygrać na loterii, niech się spieszy nabyć los w najszcześniejszym kantorze loteryjnym **Józefa Wojskiego, Piotrkowska 3**. Sprzedaż losów na stałe i na dniówki, ciągnięcie 14 i 15 września. W 1-jej klasie padły u mnie wygrane: Główna wygrana m. 30,000 na № 31282, 4,000 na № 31349 i m. 500 na № 14821.

Specjalista

Dr. L. PRYBULSKI

przeprowadził się na ZAWADZKA № 1, róg Piotrkowskiej do domu Scheiblera.

Choroby zewnętrznej skóry i włosów. Przyjmuje od 8-2 i od 4-9. Panie od 5-6 pp.

Pierwsza

chrześcijańska lecznica

chorób zębów i jamy ustnej, teraz **Sienkiewicza 83** róg Ewangelickiej. Najlepsze ZĘBY sztuczne i plombi. Leczenie homeopatyczne. Od 9-6.

Pieniądze dają na kwity lombardowe. **Piotrkowska 69 m. 32** podz. ofic.

KONSULENT PRAWNY

A. ACKERBERG.

Łódź, Południowa 2, I-e p.

Kupuję

 różne lombardowe kwity, brylanty i diamenty

Płać najlepsze ceny. I. Rosenstein Łódź, ul. Wschodnia 18 w podw. lewa of. I p. Zastać można od 8 rano do 8 wiecz.

A. Nauczycieli i nauczycielki na stałe na wyjazd konw. franc. niem., muzyka, poleca Biuro Sekowskiej Przejazd 14.

Akuszarka Drzymała przyjmuje. ul. Piotrkowska № 223 m. 25.

Chłopiec potrzebny do usługi. Skład apteczny Średnia 99.

Do odebrania w Adm. „Gazety Łódzkiej“ ul. Przejazd 8, paszport niemiecki, wydany z Grzybowa pow. Sieradzkiego, na imię Eleonory Marczewskiej.

Korepetycje języka francuskiego i niemieckiego dla pięcioklasisty; 4 godziny tygodniowo. Oferty z podaniem warunków w „Gazecie Łódzkiej“ d/a „Ucznia“.

Korzystajcie z okazji wyprzedania piękne resztki na męskie ubrania, jak również gotowe spodnie. Piotrkowska 145 m. 34

Kto potrzebuje zarobku — niech nie czeka na pracę, lecz ją sam bierze. Zając się sprzedażą książek i pism, można zarobić na utrzymanie, tak w Łodzi jak i na prowincji. Bliższych wyjaśnień zasięgnąć można: Łódź, Zielona 6 (front I-sze piętro).

Meble sprzedają po cenie kosztu. Orła 23. Stolarnia.

Meble z 4-ch pokoi sprzedam tanio ul. Piotrkowska 189 m. 9.

Prośby sąsiedzi sądowe, podanie, tłumaczenia, porady St. Ruzdziszki Piotrkowska 47, róg Zielonej

Potrzebny stróż od lat 40-tu, bezdzietny do Rudy Pabjanickiej, 12 m. 50 f., opa! i mieszka nie. Wiadomość ul. Przejazd 22 zakład pogrzebowy.

Resztki manufaktury

ul. Widzewska 40 m. 10. Z powodu likwidacji interesu nabyć można bardzo tanio różne resztki: Szewiotu, Alpagi. Towar na damskie, męskie i dziecięce ubrania i okrycia, towar specjalnie na bluzki dla skautów różne towary na bluzki, mousseline de laine w różnych kolorach, surowe i kolorowe różne cajtgi. Łódź, ulica Widzewska 40, m. 10, front, II piętro na prawo. Ceny niskie, lecz stałe.

Agncy Lalek zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

174 Piotrkowska Sortownia

Chrześcijańska przerabia, nicuje, reperuje, odświeża, czyści, pierze chemicznie i farbuję garderobę męską. Roboty wykonywa starannie, szybko i tanio.

Józef Frajnd ul. Doła 11 zgubił książkę legitymacyjną, wydaną z K. R. Ch. i M. na 2 osoby.

Józef Kondziela zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Jadwiga Brzezińska zgubiła paszport niemiecki № 17389, wydany w Łodzi.

Maryanna Proszak zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Maryanna Kutak zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Maryanna Kaczmarowska zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Olga Lentz zgubiła paszport niemiecki № 40185/1 wydany w Łodzi.

Stanisława Kwinciak ul. Widzewska 147 zgubiła książeczkę legitymacyjną, wydaną na 2 osoby z K. R. Ch. i M.

Salomon Feldman, Rokicińska szosa 22 zgubił książeczkę legitymacyjną, wydaną na 2 osoby z K. R. Ch. i M.

W niedzielę dnia 9 b. m. o godz. 3 po poł., idąc ulicą Widzewska do parku Sienkiewicza, zgubiono bransoletkę złotą. Odnieść za wynagrodzeniem na ul. Targową 59 m. 33 Michałska.

Zofia Kant, Żelazna 9a, zgubiła legitymację, wydaną z kom. rodz. chleba i maki, na 4 osoby.